

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

**Мови корінних народів та національних меншин
України узакладах загальної середньої освіти з
навчанням мовами корінних народів,
національних меншин**

**Навчальна програма
з румунської мови та читання
(складник типової освітньої програми)
для 1-2 класів закладів загальної середньої
освіти з навчанням румунською мовою**

Пояснювальна записка

Навчальна програма з румунської мови та читання для закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» (2017), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87. Вона є складником типової освітньої програми та базується на відповідних ключових Європейських компетентностях: уміння вчитися впродовж життя, спілкуватися державною українською і рідною мовами, спілкуватися іноземними мовами, застосовувати природничі науки і технології, використовувати математичні, інформаційно-комунікаційні, соціальні і громадянські, здоров'язбережувальні, загальнокультурні і підприємницькі компетентності.

Метою початкового курсу вивчення румунської мови у закладах загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися рідною мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; розвиток емоційно-чуттєвого досвіду, мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до рідної мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, інтелектуальних і літературно-творчих здібностей школярів, сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ, опанування початкових лінгвістичних знань і норм рідної мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях;
- формування первинних навичок співпраці в парах, групах та команді;
- виконання різних рольових функцій у колективі.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі вивчення румунської мови виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування у молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Робота з аудіювання передбачає розвиток у дітей уміння зосереджено слухати все більш тривалі й складні висловлювання, розуміти їх з першого представлення, удосконалення слухової пам'яті. З цією метою слід розвивати мовленнєвий слух учнів, уміння уважно прислухатися до інформації й диференціювати у звуковому потоці специфічні елементи – схожі, але не однакові слова; слова певного складового складу; речення, що складаються з відповідної кількості слів; паузи в реченні тощо. При цьому результатом аудіювання має бути розуміння прослуханого: усвідомлення значення окремих елементів висловлювання (слів, сполучень слів, речень); його фактичного змісту.

При аудіюванні важливо не лише аналізувати зміст тексту, але й розуміти логіку його побудови, доцільність кожної із структурних частин, інтонаційні особливості деяких речень (що містять питання, спонукання); прислухатися до використання мовних засобів для створення певного настрою, враження та ін.

Для аудіювання необхідно добирати або складати текст, який відповідає завданням уроку за тематикою, обсягом, ступенем складності для учнів. В якості аудіотекстів можуть бути використані художні, науково-художні твори, а також зв'язні висловлювання вчителя про Україну, Румунію, природу країн, видатних людей, у тому числі про письменників, художників, музикантів, захисників Батьківщини, волонтерів; про світ життя сучасної дитини (родина, школа, дружба, пригоди, захоплення); про шанобливе ставлення до рідної мови і мови народів Європи, у тому числі про мовні цікавинки (про значення, походження слова, про спосіб виконання цікавого завдання тощо). Бажано використовувати й тексти культурологічного змісту (про звичаї і традиції народів, які проживають в Україні).

Навчання говоріння передбачає цілеспрямовану комплексну роботу із збагачення словникового запасу школярів, виховання звукової культури мовлення, оволодіння граматичним ладом мовлення, розвитку виразності й зв'язності висловлювання, уміння розрізняти особливості й брати участь у діалозі й монологі.

У навчанні говоріння значна роль відводиться ігровим формам організації мовленнєвої діяльності: дидактичні ігри та ігри з логічним навантаженням сприятимуть розширенню й уточненню лексичного запасу молодших школярів; рухливі ігри із супровідними текстами й сюжетно-рольові, творчі ігри дозволять учням чітко визначити характер мовленнєвої ситуації, місце дії, підготовку співрозмовника, мету висловлювання.

Для розвитку діалогічного й монологічного мовлення необхідно створювати такі навчально-мовленнєві й комунікативні ситуації, які б стимулювали учнів

висловлювати свої думки, почуття, потреби обговорювати проблеми, що їх цікавлять. Важливо вчити дітей висловлювати власну думку про ту чи іншу подію, явище; аргументувати свою думку, позицію; коректно вислуховувати інші думки, зіставляти їх з власною позицією.

При цьому слід широко застосовувати роботу в парах або невеликих групах, що створюватиме умови для активізації мовленнєвої діяльності більшості учнів класу, засвоєнню школярами культури спілкування, навичок використання формул мовленнєвого етикету, уміння уважно й доброзичливо вислуховувати співрозмовника; погоджуватися з ним або виражати незгоду в тактовній формі, сказати приємне тощо.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибрати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Навчання читання передбачає засвоєння механізму плавного складового читання або читання цілими словами, нормативне озвучування прочитаного у відповідності з правилами літературної вимови, адекватне розуміння представленої інформації, виховання інтересу й любові до читання, до дитячої літератури, виховання засобами художнього слова громадянина України, формувати позитивні естетичні смаки, розвивати емоційні почуття школярів, формувати моральні якості молодшого школяра, стимулювати пізнавальні інтереси, інтелектуальні здібності, удосконалювати мовлення.

З цією метою необхідно сприяти закріпленню продуктивних способів читання (спочатку – плавно по складах, потім – плавно цілими словами). Подальша робота з читання передбачає розвиток у дітей таких умінь:

читати вголос плавно, правильно, усвідомлено, виразно;

в темпі, що відповідає швидкості звичайного усного мовлення, орієнтуючи своє читання на слухача;

читати мовчки незнайомий текст із швидкістю, яка дещо вища за швидкість читання вголос, розуміти прочитане;

самостійно працювати з книгою (навчальною, пізнавальною, художньою, довідковою).

Роботу з читання слід організувати так аби читання учнів регулярно використовувалось як вид мовленнєвої діяльності (специфічна форма спілкування з автором повідомлення), важливий для вирішення різноманітних навчально-пізнавальних завдань: малювання за текстом, виготовлення предмета за прочитаною інструкцією, читання для слухача з метою донести зміст незнайомого йому тексту тощо.

Робота з читання передбачає також удосконалення у школярів уміння працювати з книгою як джерелом інформації.

З цією метою необхідно систематично пропонувати школярам завдання на знаходження певної сторінки в книзі, не гортаючи всю підряд; користування змістом; визначення на сторінці тексту із заданим змістом; диференціацію шрифтів (звичайний, жирний, курсив); розуміння призначення умовних позначок та ін.; а також на користування дитячою бібліотекою, самостійний вибір творів для читання.

Матеріалом для читання мають бути твори, що стимулюють інтерес до читання, сприяють вихованню громадянських почуттів й уявлень, навчають дітей бачити гармонію у природі, мистецтві, житті людей. Важливо продемонструвати молодшим школярам авторське, тематичне й жанрове розмаїття світу дитячої літератури, допомогти учням сформувати особисті художні переваги, естетичний смак.

Коло читання складають тексти різних стилів (розмовного, художнього, науково-популярного), родів літератури (епічні, ліричні) й різних жанрів (загадки, прислів'я, приказки, казки, легенди, оповідання, вірші, байки тощо). Для читання молодшим школярам пропонуються твори усної народної творчості та твори майстрів художнього слова достатньо різноманітної тематики, у тому числі героїко-патріотичної: минуле й сучасне України та світу, звичаї і традиції румунського та українського народів, відомості про найбільш відомих письменників-класиків і сучасників, які пишуть для дітей та про дітей, про повсякденне життя й дитячі клопоти, про навчання й відпочинок, пригоди, природу, рослинний і тваринний світ, про піклування дорослих і дітей про нього.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування у молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності спрямовано на формування у школярів умінь будувати письмові висловлювання, використовувати писемне мовлення з комунікативною метою.

Репродуктивні види графічних завдань (списування, письмо по пам'яті, зорові й зорово-слухові диктанти), що використовуються в необхідній кількості й з поступовим нарощуванням правописних труднощів, будуть сприяти стабілізації техніки письма молодших школярів. Проте важливо не зловживати репродуктивними завданнями, оскільки вони не сприятимуть вирішенню комунікативних завдань. Для розвитку у дітей інтересу до продукування писемного мовлення доцільно впроваджувати творчі письмові роботи, наприклад, вільний диктант, переказ, твір, вільне письмо. При цьому слід організувати роботу так, аби у тих, хто виконує письмове завдання, обов'язково були читачі або співавтори.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ рідної мови з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил правопису, на

формування в молодших школярів умінь послуговуватися рідною мовою в усіх сферах життя, дотримуючись її літературних норм.

1. Текст, речення

Вивчення молодшими школярами елементів синтаксису необхідно для усвідомленої диференціації одиниць мовлення, розуміння логіки створення зв'язного висловлювання (діалогічного й монологічного текстів), адекватного ситуації спілкування інтонування речень.

Аналогічнів українській та румунській мовах суттєві ознаки тексту (відповідність одній темі, логічність подій, розвиток дій) і речення (група слів, зв'язаних між собою з допомогою запитань, завершеність інформації) дозволяють раціонально організувати опанування цих понять на уроках рідної мови. Практикувати в аналізі готового висловлювання, а потім в самостійній побудові комунікативно затребуваних синтаксичних одиниць. Максимальну увагу приділяти структурі, зв'язності тексту, наявності в ньому основної думки, добору засобів зв'язку між реченнями.

В роботі над реченням передбачається робота над розумінням змісту, побудовою та використанням в мовленні речень, різних за метою висловлювання, а також окличних речень. В ході вивчення молодшими школярами елементів синтаксису доцільно сформувати уміння диференціювати й використовувати однорідні члени й звертання в реченні.

Програма націлює також на спостереження над простими і складними реченнями, на формування практичних умінь розрізняти ці речення в усній і письмовій формі.

Доцільним є з'ясування зв'язку слів у реченні, поширення його за допомогою запитань, а також утворення сполучень слів з прийменниками й без прийменників (у зіставленні з українською мовою), використання їх в реченні.

2. Звуки і букви. Склад. Наголос

Вивчення фонетико-графічного матеріалу в початковому курсі рідної мови пояснюється необхідністю формування у школярів нормативних читання й письма, дотримання при говорінні норм літературної вимови, розпізнавання лексичного значення слів при зміні звука або наголосу.

Значна увага має приділятися розвитку слухо-артикуляційних навичок: ділити слова на склади, знаходити наголошений голосний, розрізняти на слух й відтворювати звуки рідної мови, зіставляти звук і відповідну йому букву. Програма початкового навчання не планує застосування повного звуко-буквеного розбору, особливо в письмовій формі. Пріоритет належить усному частковому розбору, спрямованому передусім на удосконалення артикуляційних і правописних навичок (за зразком учителя).

Даний розділ передбачає ознайомлення учнів з поняттям сильної і слабкої позиції звука у слові, що є передумовою формування значної частини орфоепічних й орфографічних навичок.

3. Значення слова

Основне завдання роботи над словом – збагачення й активізація словникового запасу школярів, розвиток уміння заглиблюватися у значення слова, помічати його виразно-зображувальні можливості; розвивати увагу до

незнайомих слів, потребу з'ясувати їх значення, правильно використовувати в мовленні.

Спочатку учням пропонують завдання на спостереження за значенням слів (підготовчі словниково-логічні вправи в період навчання грамоти), потім школярі аналізують суттєві ознаки поняття; відповідність виділених слів даному контексту. Метою творчих завдань є закріплення умінь використовувати лексикологічні поняття у власному мовленні, виходячи із ситуації спілкування.

Передбачено роботу над тематичними групами слів, які називають предмети, явища, характерні для національної культури: традиційні народні ігри, іграшки, забави, елементи народного костюму, предмети домашнього вжитку тощо.

Програма передбачає роботу над найбільш вживаними фразеологічними одиницями (без терміна).

Важливим аспектом навчання є формування й розвиток умінь користуватися різними словниками (шкільним тлумачним словником, словником синонімів, антонімів, перекладними словниками).

4. Будова слова

Робота над будовою слова здійснюється на пропедевтичному рівні і передбачає проведення підготовчих словотворчих спостережень й ознайомлення школярів із специфікою і роллю в мові кореня, префіксів, суфіксів, закінчень. Розбір слова за будовою необхідно поєднувати з елементами словотворчого аналізу, спостереженнями за роллю префіксів і суфіксів у творенні слів.

Така підготовка має слугувати кращому розумінню значення слова. Необхідно навчити учнів бачити різницю у значеннях споріднених слів з різними префіксами, суфіксами; бачити певну спільність значення неспоріднених слів з тим самим префіксом, з тим самим суфіксом.

Таким чином, робота над будовою слова має бути спрямована не стільки на самостійний розбір слова за будовою, скільки на збагачення й уточнення словникового запасу учнів, правильне використання слова в мовленні, вимову, написання його відповідно до літературних норм.

5. Правопис

Формування правописних умінь у молодших школярів передбачає умінь знайти у слові місце розбіжності вимови й написання, визначити спосіб розв'язання орфографічної задачі залежно від типу орфограми (перевіряється чи не перевіряється орфограма), зіставити написане зі зразком. Умовами для правописної роботи є розвинений фонематичний слух учнів, умінь чітко промовити слово за правилами вимови й написання, орфографічна пильність, достатньо сформовані каліграфічні навички, умінь правильно виділяти у слові морфеми для здійснення перевірки написання.

Навчанню правопису сприяє словникова робота, спрямована на запам'ятання буквеної або морфемної будови слова, яке часто використовується з комунікативною метою, на основі орфографічної вимови чи різних видів аналітичного списування.

Крім того, школярі засвоюють й усвідомлено використовують прості правила-інструкції, які не потребують багатокрокового алгоритму вирішення

орфографічної задачі, а також орфографічні правила, які регламентують перевірку найбільш поширених орфограм (позначення на письмі ненаголошених голосних, що перевіряються наголосом; позначення на письмі дзвінких і глухих приголосних; правила переносу слів; використання великої букви; окреме написання прийменників).

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;

2 клас – навчальні предмети «Румунська мова», «Читання» або інтегрований курс цих навчальних предметів;

3 клас – навчальні предмети «Румунська мова», «Літературне читання»;

4 клас – навчальні предмети «Румунська мова», «Літературне читання».

Особливості I циклу навчання

Стандарт початкової загальної середньої освіти передбачає поділ на два цикли, які враховують особливості фізичного, психічного і розумового розвитку дітей:

I цикл – 1-2 класи;

II цикл – 3-4 класи.

З метою дотримання принципів, на яких ґрунтується Нова українська школа, а саме: презумпція талановитості дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, здоров'я та безпека, - у першому циклі (1-2 класи) реалізація організаційної та змістової сторін процесу навчання грамоти відбувається на засадах доступності й перспективності, індивідуалізації й диференціації, оскільки передбачає врахування умінь, набутих дітьми у дошкільному віці, інтеграцію навчання елементарного читання й письма, розвиток або корекцію умінь виконувати звуковий аналіз слів, плавно по складах читати і писати, правильно сидіти за партою, тримати ручку чи олівець.

Навчання грамоти ділиться на три періоди: добукварний, букварний і післябукварний.

У добукварний період відбувається розвиток усного мовлення першокласників (уміння слухати-розуміти мовлення іншої людини, уміння говорити); формування елементарних аналітико-синтетичних умінь в роботі над текстом, реченням, словом, звуками мовлення; підготовка руки до письма. Тривалість добукварного періоду визначається вчителем з урахуванням підготовки учнів.

Протягом букварного періоду першокласники оволодівають початковими вміннями читати за навчальною книгою (букварем), писати в зошитах з друкованою основою та в зошитах з сіткою для першого класу, зіставляти звуковий і буквений склад слова, в аналітико-синтетичній діяльності моделювати й конструювати слова й речення. Крім того, продовжується робота з розвитку умінь слухати-розуміти усне мовлення, будувати власні висловлювання, брати участь у діалозі; з формування початкових уявлень про мову й умінь мовного аналізу.

Післябукварний період передбачає удосконалення уміння плавно по складах читати й писати, розвиток усного мовлення, уміння провадити елементарні аналітико-синтетичні операції з мовними одиницями різних рівнів. Тривалість післябукварного періоду корегується вчителем з урахуванням підготовки учнів конкретного класу.

Важливою складовою періоду навчання грамоти є розвиток у першокласників інтересу до книги, формування уміння самостійно працювати з нею. В 1-му класі робота з книгою передбачає гортання, розглядання книги, з'ясування того, стовпчиком (віршами) чи довгими рядками вона написана (слово «проза» при цьому не використовується), один чи кілька творів у книзі, де (на якій сторінці) їх початок і кінець тощо. Школярі вчаться висловлювати передбачення (на основі ілюстрацій, заголовку, якого читає вчитель) про можливий зміст тексту, а після слухання робити висновок про правильність свого передбачення. З часом діти залучаються до читання назви книги, прізвища й імені автора, а на кінець року – до самостійного читання дитячої книги чи її фрагментів.

Для роботи з дитячою книгою в 1-му класі відводиться половина уроку один раз на тиждень. Крім того, на кожному уроці кілька хвилин відводиться тренувальній роботі з букварем чи іншою книгою: діти вчаться гортати його і знаходити вказану сторінку, віднаходити умовні знаки на сторінці, пояснювати правила ігрових завдань і т.п.

Заняття в цей період готують учнів до вивчення в 2-му класі окремих курсів (або інтегрованого курсу) – мови і читання.

Результати навчання

На кінець I циклу навчання

Здобувач/здобувачка початкової освіти (учень/учениця):

- 1) взаємодіє з іншими усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- 2) аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення естетичного та емоційно-чуттєвого досвіду;
- 3) висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими письмово та в режимі онлайн, дотримується норм літературної мови;
- 4) досліджує індивідуальне мовлення – своє та інших, використовує це для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

№ п/п	I цикл (1-2 клас)	
	Загальні результати	Обов'язкові результати навчання здобувачів початкової освіти
до пункту 1		
1.1	Сприймає усну інформацію	Сприймає усну інформацію; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує

1.2	Перетворює усну інформацію	Відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети; на основі почутого малює/добирає ілюстрації; передає інформацію графічно
1.3	Виокремлює інформацію	Виокремлює цікаву для себе інформацію; передає її іншим
1.4	Аналізує та інтерпретує усну інформацію	Розпізнає ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяє їх голосом у власному мовленні; пояснює, чому зацікавила інформація; з допомогою вчителя/ вчительки виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах
1.5	Оцінює усну інформацію	Висловлює думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; намагається пояснити свої вподобання; звертається до дорослих за підтвердженням правдивості інформації
1.6	Висловлює і захищає власні погляди	Висловлює власні погляди на предмет обговорення; намагається зробити так, щоб висловлення було зрозуміле і цікаве для інших; правильно вимовляє і наголошує загальноживані слова у своєму висловленні
1.7	Використовує словесні й несловесні засоби під час представлення своїх думок	Розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі словесні і несловесні засоби для передавання емоцій та настрою; розпізнає образні вислови і пояснює, що вони допомагають уявити; створює прості медіапродукти
1.8	Регулює власний емоційний стан	Розповідає про власні відчуття та емоції від прослуханого/ побаченого; ввічливо спілкується
до пункту 2		
2.1	Сприймає текст	Передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці; читає вголос правильно, свідомо, цілими словами, нескладні за змістом і формою тексти; виявляє розуміння

		фактичного змісту прочитаного
2.2	Аналізує та інтерпретує текст	Пов'язує інформацію з тексту з відповідними життєвими ситуаціями; розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає тему художнього твору, а також у простих медіатекстах
2.3	Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	Розповідає про власні почуття та емоції від прочитаного тексту; відтворює емоції літературних персонажів під час інсценізації
2.4	Оцінює текст	Висловлює власні вподобання щодо змісту прочитаних творів, літературних персонажів, намагається пояснити, що подобається, а що – ні; висловлює думки з приводу простих медіатекстів
2.5	Обирає тексти для читання	Обирає книжку для читання; пояснює власний вибір
2.6	Перетворює інформацію	На основі тексту малює/добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно
2.7	Читає творчо	Експериментує з текстом (змінює кінцівку, місце подій, імпровізує з репліками під час театралізації тощо)
до пункту 3		
3.1	Створює письмові висловлення	Пише рукописними буквами, зливо, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлення, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так як вимовляються; створює прості медіапродукти з допомогою інших
3.2	Взаємодіє онлайн	Обмінюється короткими письмовими повідомленнями
3.3	Редагує письмові тексти	Перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи з допомогою вчителя/ вчительки; обговорює створений текст і вдосконалює

		його з допомогою інших
до пункту 4		
4.1	Досліджує мовні явища	Спостерігає за мовними одиницями та явищами, відкриває деякі закономірності співвідношення звуків і букв, значення слів, їх граматичної форми та ролі в реченні; спостерігає за власним мовленням та мовленням інших удосконалює власне мовлення з допомогою інших
4.2	Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	Експериментує зі звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує з допомогою вчителя/вчительки мовлення літературних персонажів

Конкретні очікувані результати та зміст I циклу навчання

Результати навчання та пропонований зміст з румунської мови та читання для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти	
1 клас	
Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>Учень / учениця: з увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>доречно реагує</i> на них; <i>виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; <i>слухає й розуміє</i> коротке монологічне висловлення; <i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого (<i>хто? що? де? коли? як?</i>); <i>розповідає</i>, про що мовиться в тексті, який прослуховувався; <i>ділиться</i> своїми почуттями та емоціями від почутого; <i>розповідає</i>, що зацікавило в усному повідомленні; <i>відтворює</i> за ролями (з учнями або вчителем) діалог із прослуханих казок, розповідей; <i>вступає</i> в діалог на теми, які викликають зацікавлення; <i>самостійно формулює</i> репліки (запитання) до співбесідника за змістом попередньо підготовленої короткої розмови на добре знайому тему; <i>уважно слухає</i> співрозмовника й <i>адекватно відповідає</i> на його запитання; <i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням); <i>дотримується</i> правил спілкування з людьми різного віку;</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого. Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення (репліка в діалозі: звертання, привітання, прощання, вибачення, подяка, побажання, питання, прохання, знайомство, поздоровлення, запрошення, згода, відмова тощо), етикетними нормами культури спілкування.</p>

<p><i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо); <i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; <i>повторює</i> слід за вчителем зразок зв'язного висловлення (обсягом 2-3 речення) зі збереженням його змісту та інтонаційних особливостей; <i>переказує</i> знайому казку, короткий прослуханий текст з опорою на подані малюнки, словосполучення, запитання, план; <i>самостійно будує</i> коротке зв'язне висловлення за поданим початком, малюнком (ілюстрацією, серією малюнків), на основі прослуханого тексту або випадку з життя</p>	<p>Створення усних монологічних висловлень</p>
<p>Змістова лінія «Читаємо»</p>	
<p>Учень / учениця: <i>читає вголос</i> доступні тексти переважно цілими словами (окремі слова ускладненої структури – складами); <i>виявляє</i> у процесі читання <i>розуміння</i> значення більшості слів, <i>звертає увагу</i> на незнайомі слова, запитує у дорослих їх значення; <i>правильно інтонує</i> речення, різні за метою висловлювання та інтонацією, відповідно до розділових знаків (після попередньої підготовки); <i>читає і правильно називає</i> нескладні за змістом і формою фольклорні та літературні тексти (загадка, лічилка, казка, вірш, оповідання); <i>читає</i> доступні інформаційні тексти (статті в дитячих енциклопедіях, журналах тощо);</p> <p><i>виділяє</i> в структурі тексту заголовки; <i>пояснює</i> зв'язок заголовка та ілюстрацій зі змістом твору (у прозорих випадках); <i>виявляє розуміння</i> фактичного змісту невеликих за обсягом і нескладних текстів: <i>пояснює</i>, яка подія відбулася, <i>називає</i> персонажів твору, <i>відповідає на запитання</i> за змістом прочитаного;</p> <p><i>пояснює</i>, якими словами в тексті автор описує характер героя, його зовнішність, передає красу природи і т. ін. (з допомогою вчителя);</p> <p><i>переказує</i> близько до змісту прочитаний твір чи окремі його епізоди з опорою на ілюстрації, запитання вчителя; <i>висловлює власне ставлення</i> до прочитаного: хороший / поганий вчинок, хто сподобався / не сподобався в творі, які епізоди найбільше запам'яталися, вразили; <i>читає за ролями</i> діалоги з казок, оповідань, віршів, <i>використовує</i> доречно голос, міміку, жести (після попередньої підготовки);</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.</p> <p>Аналіз та інтерпретація змісту тексту.</p> <p>Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.</p> <p>Запитання до окремих абзаців і до тексту.</p> <p>Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації.</p> <p>Робота з дитячою книжкою.</p> <p>Орієнтовний зміст літературного матеріалу: <i>дитяча література в авторській жанрово-тематичній різноманітності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – твори усної народної творчості (казки, лічилки, загадки, скоромовки, пісеньки та ін.), – доступні віку твори відомих письменників-класиків України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей; – художня вітчизняна й зарубіжна література сучасних

<p><i>має уявлення про найважливіші джерела інформації: дитячі книжки, журнали, енциклопедії, телебачення, бібліотека, Інтернет;</i></p> <p><i>розрізняє</i> вербальну і візуальну інформації в тексті; <i>знаходить</i> за завданням учителя потрібну візуальну інформацію в дитячій книжці, енциклопедії, пояснює її зміст;</p> <p><i>знаходить і називає</i> елементи дитячої книжки (прізвище автора, заголовок, ілюстрації), спираючись на них, <i>висловлює</i> здогад, про що може розповідатися в книжці (творі);</p> <p><i>правильно називає</i> книжку (вір): спочатку прізвище автора, потім назву (заголовок);</p> <p><i>розрізняє</i> дитячі книжки казок, оповідань, віршів у виданнях з чітко вираженим поліграфічним оформленням (ілюстраціями, заголовком, графічним представленням тексту);</p> <p><i>дотримується правил</i> збереження книжки та гігієни читання (під керівництвом дорослого);</p> <p><i>виявляє інтерес, позитивне ставлення</i> до книжки, до читання різножанрових творів;</p> <p><i>пояснює</i> свої читацькі вподобання (яким темам, жанрам надає переваги);</p> <p><i>відповідає</i> на запитання, про що (про кого) любить читати;</p> <p><i>називає</i> своїх улюблених літературних героїв</p>	<p>письменників (літературні казки, оповідання, вірші, уривки з повістей-казок, комікси);</p> <p>– науково-художні, науково-пізнавальні дитячі видання (енциклопедії);</p> <p>– дитяча періодика;</p> <p><i>теми дитячого читання:</i></p> <p>про Батьківщину, відданість, любов до рідного краю, про сім'ю, живу й неживу природу, дітей, шкільне життя, дружбу, пригоди, історії винаходів, відкриттів, сучасні технології, фантастика та ін.</p>
<p>Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»</p>	
<p>Учень / учениця:</p> <p><i>пише</i> рукописними буквами, дотримуючись графічних, технічних, гігієнічних вимог;</p> <p><i>приймає</i> свідомо правильну позу перед початком письма;</p> <p><i>тримає</i> правильно ручку (олівець);</p> <p><i>розташовує</i> зошит на парті відповідно до вимог письма лівою чи правою рукою;</p> <p><i>орієнтується</i> на сторінці і в графічній сітці зошита;</p> <p><i>називає і пише</i> всі рукописні малі й великі літери алфавіту затвердженої форми з однаковим нахилом, висотою, шириною;</p> <p><i>добирає й записує</i> назву малюнка, заголовок до тексту (з допомогою вчителя);</p> <p><i>складає й записує</i> речення за ілюстрацією, життєвою ситуацією (самостійно та з допомогою вчителя);</p> <p><i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт;</p> <p><i>перевіряє</i> написане;</p> <p><i>виявляє і виправляє</i> недоліки письма (графічні, орфографічні, пунктуаційні) самостійно чи з допомогою вчителя</p>	<p>Формування і розвиток навички письма</p> <p>Правила оформлення діалогу на письмі.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p> <p>Перевірка письмових робіт</p> <p>Спілкування за допомогою цифрових пристроїв (короткі письмові висловлення для спілкування за допомогою цифрових пристроїв -запитання, вибачення, подяка, побажання, прохання, поздоровлення, запрошення, порада, згода, відмова тощо; піктограми для зображення емоцій (емотикони, зокрема графічні зображення смайлів). Правила поведінки і безпека в інтернет-просторі.</p>
<p>Змістова лінія «Досліджуємо медіа»</p>	
<p>Учень / учениця:</p>	<p>Уявлення про медіа, медіа грамотність (призначення (мета)</p>

<p><i>сприймає</i> прості медіапродукти (світлини, комікси, дитячі журнали тощо); <i>бере участь</i> в обговоренні змісту і форми медіапродуктів; <i>висловлює</i> свої думки й почуття з приводу простих медіатекстів;</p>	<p>і цільова аудиторія (Хто буде це дивитися / слухати? Чому?); правдива і неправдива інформація). Візуальні медіа (книжка як джерело інформації, періодичні друковані видання (журнал, газета), фотографія як джерело інформації (наприклад: пейзаж, портрет, сюжетна світлина), малюнок як джерело інформації. Комікси). Аудіовізуальні медіа (мультфільми, улюблений герой, колір, звук, музика в мультфільмах, критерії добору мультфільмів для перегляду; кіноафіша (інформаційне призначення)).</p>
---	--

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»

<p>Учень / учениця: <i>розрізняє</i> голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння; <i>правильно вимовляє</i> тверді й м'які, дзвінки й глухі приголосні звуки; <i>відтворює</i> ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції); <i>пояснює</i> зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків; <i>позначає</i> мовні звуки буквами на письмі; <i>правильно записує</i> слова, вимова й написання яких збігаються; <i>правильно позначає</i> на письмі м'якість приголосних звуків; <i>відтворює</i> алфавітні назви букв; <i>пояснює</i> співвідношення між звуками і буквами у складі, слові; <i>поділяє на склади</i> слова під час переносу їх частин в інший рядок; <i>розрізняє</i> наголошений і ненаголошені склади в слові; <i>правильно наголошує</i> загальноживані слова; <i>пояснює</i> залежність (в окремих випадках) значення слова від зміни наголосу в ньому; <i>співвідносить</i> слово і зображення відповідного предмета, дії, ознаки, числа; <i>розрізняє</i> близькі й протилежні за значенням слова; <i>розпізнає</i> слова, які мають кілька значень; <i>доповнює</i> тематичні групи слів; <i>встановлює відповідність</i> між родовою і видовими назвами;</p>	<p>Дослідження мовних звуків, правильна їх вимова.</p> <p>Позначення звуків буквами.</p> <p>Вправління у поділі слів на склади. Дослідження ролі наголосу в словах. Спостереження за лексичним значенням слів. Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами.</p> <p>Дослідження і конструювання речень.</p> <p>Буква як знак звука. Алфавіт.</p>
---	---

<p><i>упізнає і розрізняє</i> слова – назви предметів, ознак, дій, чисел, службові слова; <i>ставить</i> до слів питання <i>хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?;</i> <i>розпізнає</i> речення за графічними орієнтирами (велика буква на початку, розділовий знак у кінці); <i>визначає</i> кількість слів у реченні, яке складається з 1-4 слів; <i>інтонаційно правильно вимовляє</i> (читає) розповідні, питальні й окличні речення і відповідно <i>оформлює</i> їх на письмі (використовує відповідні розділові знаки); <i>дотримується</i> правила вживання великої літери на початку речення; <i>доповнює</i> речення 1-2 словами за змістом; <i>складає</i> речення за малюнком, з поданих слів, на задану тему; <i>має уявлення</i> про текст (практично відрізняє його від речення); <i>добирає</i> заголовок до тексту; <i>визначає</i> кількість речень у тексті (з 2-4 речень), <i>виявляє</i> їх межі за графічними орієнтирами</p>	<p>Велика буква в іменах людей, кличках тварин і деяких географічних назвах (назви міст, річок). Правила оформлення висловлювання на письмі (велика буква на початку речення, крапка, знак оклику, знак запитання в кінці речення, правила переносу слів, окреме написання слів-помічників і слів-назв). Орфографічний словник як джерело для перевірки орфограм. Будова словника та прийоми роботи з ним. Друкований текст – зразок орфографічних написань. Редагування як спосіб удосконалення тексту.</p>
---	--

2 клас

Очікувані результати	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>Учень / учениця: з увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>перепитує, доречно реагує</i> на них; <i>виконує</i> сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань; <i>сприймає</i> монологічне висловлення й <i>використовує</i> усну інформацію з конкретною метою; <i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого і <i>ставить</i> запитання до усного повідомлення; <i>відтворює</i> основний зміст усного повідомлення; <i>вибирає</i> інформацію з почутого і <i>пояснює</i>, чому вона зацікавила, <i>обговорює</i> її з іншими; <i>висловлює</i> своє ставлення до почутого: до подій, персонажів тексту; <i>розповідає</i> про власні почуття, які викликав прослуханий текст; <i>пояснює</i>, чому щось подобається, а щось ні; <i>бере участь</i> у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів, <i>використовує</i> доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи; <i>вступає</i> в діалог, <i>підтримує</i> й <i>ініціює</i> діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення; <i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами); <i>дотримується</i> правил спілкування; <i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо);</p>	<p>Сприймання усної інформації.</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p> <p>Оцінювання усної інформації.</p> <p>Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p>

<p><i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; <i>усно переказує</i> текст із опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення); <i>створює</i> власне висловлення за ілюстраціями; <i>розповідає</i> про свої спостереження, враження, події з власного життя; <i>впевнено висловлює</i> свої думки</p>	<p>Створення усних монологічних висловлень</p>
<p>Змістова лінія «Читаємо»</p>	
<p>Учень / учениця: <i>читає вголос</i> правильно, свідомо, плавно, цілими словами нескладні за змістом і формою тексти; <i>виявляє початкові уміння</i> читати мовчки; <i>пояснює</i> значення більшості слів, ужитих у прямому та переносному значеннях; <i>знаходить у тексті</i> незнайомі слова, з'ясовує їх значення, користуючись виносками, тлумачним словником, а також через контекст (з допомогою вчителя); <i>правильно інтонує</i> прості речення будь-якого виду; <i>користується</i> найпростішими прийомами регулювання темпу читання, сили голосу, дихання залежно від змісту тексту (самостійно та за завданням учителя); <i>самостійно читає, практично розрізняє</i> з опорою на найпростіші жанрові особливості тексти малих фольклорних форм, що опрацьовувалися під час навчання, а також літературних жанрів (казка, вірш, оповідання, уривки з повістей-казок), <i>правильно їх називає, визначає</i> емоційний настрій; <i>самостійно читає та розрізняє</i> нехудожні тексти за відсутністю у їх змісті діалогів, яскравих образних висловів, наявністю наукових понять, фактів, історичних дат, передачі інформації; <i>виділяє</i> в структурі художнього і нехудожнього текстів заголовки, ілюстрації, схеми, таблиці, <i>використовує</i> їх для прогнозування орієнтовного змісту тексту та кращого його розуміння; <i>виявляє розуміння</i> фактичного змісту тексту та основних думок (з допомогою вчителя) художніх і нехудожніх текстів; <i>пояснює</i>, які, де, коли відбулися події; <i>визначає, правильно називає</i> персонажів художнього твору, <i>виділяє</i> серед них головного; <i>перераховує</i> цікаві факти, важливі ідеї в інформаційному тексті; <i>встановлює зв'язки</i> між подіями, дійовими особами; <i>ставить запитання</i> за фактичним змістом прочитаного з метою уточнення свого розуміння; <i>розпізнає, називає</i> в тексті яскраві, образні слова, вислови, пояснює їх роль у творі (з допомогою вчителя); <i>передає зміст</i> (детально або вибірково) твору чи окремих епізодів з дотриманням логіки викладу, а також</p>	<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.</p> <p>Аналіз та інтерпретація змісту текстів.</p> <p>Мова художнього твору: діалоги, монологи, оповідач, засоби художньої виразності у тексті (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів), пряме й переносне значення слів у художньому тексті; слова і вирази, які характеризують персонажа, події; вірш (рима, ритм, настрій у вірші, сила і тон</p>

з урахуванням структурних елементів тексту: зачину, основної частини, кінцівки;
пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює щодо них найпростіші оцінні судження; *обґрунтовує* свої висновки (з допомогою вчителя);
розповідає про свої загальні враження, почуття від прочитаного, (що саме сподобалося / не сподобалося, що було цікаво / нецікаво, що нового дізнався / дізналась), *підтверджує* свої думки фактами з тексту;
пов'язує зміст прочитаного зі своїми знаннями, попереднім читацьким, а також власним життєвим емоційно-чуттєвим досвідом;
передає власне ставлення до подій, вчинків персонажів через ілюстрування, декламацію, рольові ігри, інсценізацію твору чи окремих його епізодів (з використанням вербальних і невербальних засобів художньої виразності);
імпровізує з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, оповідань;
бере участь у колективному обговоренні прочитаного: *зацікавлено й уважно слухає* співрозмовників, *толерантно ставиться* до їхніх думок, *пояснює своє розуміння* дискусійних питань;
знає і називає найважливіші інформаційні ресурси: бібліотека, Інтернет, телебачення, дитячі газети, журнали, книжки, довідкові видання;
знаходить у нехудожніх і навчальних текстах відповіді на запитання, поставлені вчителем;
здійснює пошук потрібної інформації у дитячих довідкових виданнях;
виявляє в тексті і *пояснює* зміст графічної інформації (таблиця, схема, емотикони тощо);
аналізує одержану інформацію, звертається до дорослих (коли є сумнів) за підтвердженням її правдивості, достовірності;
застосовує одержану інформацію в навчальній діяльності та практичному досвіді;
перетворює вербальну інформацію із суцільного тексту у візуальну (малюнок, кадри до мультфільму, таблиця тощо);
розпочинає ознайомлення з новою дитячою книжкою з розглядання її структурних елементів: обкладинки, титульного аркуша, ілюстрацій, змісту (переліку) творів, *правильно їх називає*;
передбачає орієнтовний зміст твору, дитячої книжки за вказаними елементами;
розрізняє дитячі книжки за типом видання: книжка-твір, книжка-збірка, енциклопедія, дитячий журнал, словник;
добирає для читання дитячі книжки на відповідну тему: казки про тварин, пригоди, фантастика та ін.;
визначає мету свого читання (для проведення цікавого

голосу, темпоритм при читанні вірша, емоційний вплив тощо)

Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного. Робота з різними джерелами і видами інформації. Робота з дитячою книжкою.
Орієнтовний зміст літературного матеріалу:
дитяча література в авторській жанрово-тематичній різноманітності:
– твори усної народної творчості, дитячий фольклор;
– твори відомих національних письменників та письменників-класиків України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей;
– художня вітчизняна і зарубіжна література сучасних письменників: казки, легенди, оповідання, вірші, п'єси, повісті-казки, комікси;
– науково-пізнавальна література для дітей: книжки, енциклопедії, довідники;
– дитяча періодика;
теми дитячого читання: про Батьківщину, сім'ю, на героїко-патріотичну тематику, про живу й неживу природу, дітей, дружбу, шкільне життя,

<p>дозвілля, знаходження потрібної інформації та ін.), <i>обирає, читає</i> відповідні книжки, <i>пояснює</i> свій вибір; <i>перечитує</i> книжки, окремі їх епізоди для кращого розуміння змісту та вдосконалення навички читання; <i>має уявлення</i> про жанри й теми дитячого читання; <i>називає</i> твори, дитячі книжки, що сподобалися, <i>розповідає</i>, які епізоди справили найбільше враження; <i>називає</i> кілька прізвищ авторів прочитаних творів; <i>називає</i> державні символи України, національні символи, традиції рідного та українського народів</p>	<p>пригоди, фантастика, дитячі детективи, історії винаходів, відкриттів, сучасні технології та ін.</p>
<p>Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»</p>	
<p>Учень / учениця: <i>пише</i> правильно, розбірливо, охайно з однаковим нахилом букв; <i>дотримується</i> свідомо гігієнічних правил письма; <i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт: <i>розташовує</i> самостійно заголовки у рядку, <i>дотримується</i> поля, правого і лівого краю сторінки, абзаців, <i>робить</i> акуратні виправлення; <i>розташовує</i> слова й віршові строфи в колонку; <i>записує</i> слова в таблицю; <i>обмінюється</i> елементарними письмовими повідомленнями (записка, лист, вітальна листівка та ін.); <i>обирає</i> для написання повідомлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо); <i>відновлює</i> деформований текст з 3-4 речень; <i>створює і записує</i> коротке зв'язне висловлення на добре відомому та цікаву тему; <i>перевіряє</i> (з допомогою вчителя), чи грамотно написаний власний текст; <i>виправляє</i> орфографічні й пунктуаційні помилки на вивчені правила (самостійно і з допомогою вчителя); <i>удосконалює</i> текст із часто повторюваними словами шляхом заміни їх синонімами та займенниками (без уживання термінів)</p>	<p>Формування і розвиток навички письма.</p> <p>Створення власних письмових висловлень.</p> <p>Перевірка й редагування текстів</p>
<p>Змістова лінія «Досліджуємо медіа»</p>	
<p>Учень / учениця: <i>сприймає</i> прості медіапродукти; <i>обговорює</i> зміст і форму простих медіатекстів, <i>розповідає</i>, про що в них ідеться; <i>визначає</i>, кому і для чого призначений медіатекст; <i>пояснює</i> зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах; <i>висловлює</i> свої враження від змісту і форми медіапродукту; <i>створює</i> прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фото, колаж, комікс тощо) з допомогою інших</p>	<p>Розширення уявлення про медіа, робота з медіапродукцією Інтернет (загальне уявлення про віртуальне спілкування, етику віртуального спілкування, безпеку в Інтернеті). Комп'ютерні ігри як джерело навчання, розвитку і відпочинку. Вплив на здоров'я. Реклама (вплив реклами на поведінку людини, реклама в медіа, як захиститися від небажаного впливу реклами).</p>

	Зміст і форма медіа текстів (елементи форми і їх значення для сприйняття основних ідей (колір, музика, анімація у мультфільмах), музика в рекламі)
Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»	
<p>Учень / учениця: <i>експериментує</i> зі словами: змінює, додає, вилучає один звук (букву), склад в словах так, щоб вийшло інше слово; <i>правильно вимовляє</i> слова з дзвінкими приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим; <i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв, які позначають один звук: <i>ce, ci, ge, gi, cs</i>. Їх правопис. <i>правильно вимовляє й записує</i> сполучення букв <i>oa, ia, ia</i>. <i>правильно наголошує</i> загальноживані слова; <i>експериментує</i> з наголосом: <i>порівнює і пояснює</i> значення слів, які відрізняються лише наголосом; <i>переносить</i> слова з рядка в рядок складами; <i>не відриває</i> при переносі від слова склад, позначений однією буквою; групи букв <i>ch, gh</i> (перед <i>e, i</i>); букви <i>c, g</i> (перед <i>e, i</i>); буква <i>x</i>, яка передає звуки <i>cs, cz</i>; вимовляння дифтонгів <i>ai, oa, oi, ia, ie, ai...</i> та трифтонгів» <i>oai, iai, eai...</i> у різних позиціях в складі слова; голосних <i>e, i</i> на початку слова або голосного <i>i</i> на кінці слова <i>правильно читає</i> (напам'ять або із запису) румунський алфавіт; <i>розташовує</i> 5-6 слів за алфавітом з орієнтацією на першу літеру; <i>користується</i> алфавітом у роботі з навчальними словниками; <i>розпізнає</i> слова, близькі і протилежні за значенням; <i>розрізняє</i> пряме й переносне значення слів; <i>намагається пояснювати</i> різні значення багатозначних слів; <i>розподіляє</i> ряд слів на 2 групи за смисловою ознакою; <i>доповнює</i> кожен групу 2-3 словами; <i>доречно вживає</i> слова різних лексичних груп у власному мовленні; <i>розрізняє</i> слова, що називають предмети, ознаки, дії, числа; <i>добирає</i> самостійно 4-6 слів, які відповідають на питання <i>хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?</i>; <i>розподіляє</i> слова на групи за значенням та питаннями (за частинами мови); <i>розрізняє</i> слова, які відповідають на питання <i>хто? і що?</i>;</p>	<p>Дослідження звуко-буквеного складу слів, правильна їх вимова і написання.</p> <p>Користування правилами переносу слів.</p> <p>Користування алфавітом.</p> <p>Дослідження лексичного значення слова. Використання лексичного багатства мови у власному мовленні.</p> <p>Спостереження за словами, які служать для назви предметів, ознак, дій, чисел.</p> <p>Дослідження ролі іменників у мовленні і використання їх у власних висловленнях.</p>

<p><i>правильно вживає велику / малу літери у власних / загальних назвах;</i></p> <p><i>змінює іменники за числами (один – багато);</i></p> <p><i>впізнає слова, які відповідають на питання який? яка?яке? які?, окремо та в реченнях, у тексті;</i></p> <p><i>утворює словосполучення іменників з прикметниками;</i></p> <p><i>добирає до відомого предмета відповідні ознаки;</i></p> <p><i>впізнає слова-назви дій, ставить до них питання;</i></p> <p><i>добирає влучно дієслова для висловлення власних думок;</i></p> <p><i>розрізняє слова, які називають числа, ставить до них питання скільки?;</i></p> <p><i>утворює словосполучення числівників з іменниками;</i></p> <p><i>упізнає в реченні службові слова; пише їх окремо від інших слів; Практичне застосування сполучників <i>și, dar</i>.</i></p> <p><i>пов'язує між собою слова за допомогою службових слів;</i></p> <p><i>пояснює роль різних видів речень для досягнення мети спілкування;</i></p> <p><i>правильно відтворює інтонацію розповідних, питальних і спонукальних, окличних та неокличних речень;</i></p> <p><i>використовує відповідні розділові знаки в кінці речень під час письма;</i></p> <p><i>поширює речення словами за поданими питаннями;</i></p> <p><i>складає речення за малюнком, на задану тему;</i></p> <p><i>розпізнає текст за основними ознаками;</i></p> <p><i>розрізняє текст-розповідь і текст-опис та пояснює їх призначення;</i></p> <p><i>добирає заголовок до тексту;</i></p> <p><i>визначає в тексті зачин, основну частину, кінцівку;</i></p> <p><i>пояснює роль виражальних засобів у тексті;</i></p> <p><i>складає і записує невеликий текст (3-4 речення) за ілюстрацією, серією малюнків, про події з власного життя;</i></p> <p><i>дотримується абзаців у процесі записування текстів;</i></p> <p><i>використовує займенники, прислівники, контекстні синоніми (без уживання термінів) для зв'язку речень у тексті;</i></p> <p><i>перевіряє і вдосконалює власні тексти, усуваючи лексичні повтори</i></p>	<p>Дослідження виражальних можливостей прикметників, використання їх з метою увиразнення мовлення.</p> <p>Спостереження за роллю дієслів у мовленні і застосування їх у власних висловленнях.</p> <p>Дослідження числівників і використання їх у мовленні.</p> <p>Дослідження значення в мовленні службових слів і використання їх для зв'язку слів у реченні.</p> <p>Дослідження і конструювання речень.</p> <p>Дослідження і складання текстів.</p> <p>Удосконалення текстів</p>
--	--